

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5Tdo/65/2014
Identifikačné číslo spisu:	7613010874
Dátum vydania rozhodnutia:	30.10.2014
Meno a priezvisko:	JUDr. Juraj Kliment
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2014:7613010874.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z jeho predsedu JUDr. Juraja Klimenta a sudcov JUDr. Milana Karabína a JUDr. Petra Szaba v trestnej veci obvinenej G. U. pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák., prerokoval na neverejnom zasadnutí konanom 30. októbra 2014 v Bratislave dovolanie obvinenej G. U. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach z 27. júna 2014, sp. zn. 4 To 50/2014, a rozhodol

rozhodol:

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolanie obvinenej G. U. sa o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Spišská Nová Ves rozsudkom z 25. marca 2014, sp. zn. 1 T 107/2013, uznal obvinenú G. U. (ďalej už len obvinená) za vinnú z prečinu ublíženia na zdraví podľa § 158 Tr. zák. na tom skutkovom základe, že

dňa 1. júla 2012 v čase okolo 16.00 hod., v katastri obce B., na chatovej základni P., na neohradenom súkromnom pozemku chaty popisného čísla XXX, ako chovateľka dostatočne nezabezpečila pohyb svojho psa menom Dexter, plemena ASTP, mimo jeho chovného priestoru, na voľne prístupnom a neohradenom pozemku aj napriek tomu, že táto povinnosť jej vyplývala z ustanovenia § 4 ods. 1 zák. č. 282/2002 Z. z., ktorým sa upravujú niektoré podmienky držania psov a taktiež aj ustanovenia § 7 ods. 2 písm. b/ Všeobecne záväzného nariadenia obce Jaklovce č. 7/2007 o chove, vedení a držaní psov na území obce Jaklovce, následkom čoho jej pes zaútočil na Z.E., ktorého pohrýzol do ľavej nohy a aj na jeho na vôdzke vedeného psa menom Nero, plemena Bradáč malý, čím Z.E. spôsobil dve hryzné rany zadnej strany ľavého predkolenia s dobou liečenia a práceneschopnosti podľa znaleckého posudku v trvaní 37 dní, od 1. júla 2012 do 6. augusta 2012.

Okresný súd obvinenú za to odsúdil podľa § 158 Tr. zák., § 38 ods. 3 Tr. zák., § 36 písm. j/ Tr. zák. na peňažný trest vo výmere 400 € (slovom štyristo eur). Podľa § 57 ods. 3 Tr. zák. pre prípad úmyselného zmarenia výkonu peňažného trestu jej súd uložil náhradný trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) mesiace nepodmienečne.

Zároveň podľa § 287 ods. 1 Tr. por. súd zaviazal obvinenú zaplatiť poškodenému Z.E.kodu vo výške 708 € z titulu bolestného a podľa § 288 ods. 2 Tr. por. odkázal poškodeného so zvyškom nároku na náhradu škody na občianske súdne konanie.

Krajský súd v Košiciach (ďalej len odvolací súd) uznesením z 27. júna 2014, sp. zn. 4 To 50/2014, odvolanie obvinenej podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol.

V odôvodnení odvolací súd okrem iného uviedol, že z obsahu spisu jednoznačne vyplýva, že obvinená, prokurátorka, obhajca i zástupkyňa poškodeného boli osobne prítomní na hlavnom pojednávaní dňa 25. marca 2014 a že zo záznamu z hlavného pojednávania vyplýva, že po vyhlásení rozsudku a poučení o oprávnom prostriedku zo strany samosudcu sa prokurátorka vzdala práva podať odvolanie, obvinená uviedla, že sa nebude vyjadrovať a zástupkyňa poškodeného taktiež sa vo veci nevyjadřila. Ďalej zo spisu jednoznačne vyplýva, že záver nahrávky z hlavného pojednávania korešponduje so záznamom prokurátorského denníka prítomnej prokurátorky na hlavnom pojednávaní. Odvolací súd poukázal na rozpor záznamu z hlavného pojednávania obhajcu obvinenej, ktorý sa nestotožňuje so zápisom prítomnej prokurátorky, ani s výslovným prejavom obvinenej na hlavnom pojednávaní po vyhlásení rozsudku.

Záznam obhajcu z hlavného pojednávania nie je možné vyhodnotiť ako nezvratný dôkaz, lebo nie je možné zabezpečiť jeho objektívne hodnotenie z hľadiska kedy bol napísaný, navyše, ak je v rozpore s hlasovým záznamom obvinenej z hlavného pojednávania i záznamom z hlavného pojednávania prítomnej prokurátorky. Je preto možné dôvodne konštatovať, že zrejme nepozornosťou obhajoby, resp. nedorozumením v komunikácii medzi obhajcom a jeho klientkou došlo k podaniu odvolania oneskorene, a takýmto spôsobom sa obhajoba snažila preukázať, že odvolanie bolo podané včas.

Na záver odvolací súd skonštatoval, že rozsudok bol vyhlásený na hlavnom pojednávaní dňa 25. marca 2014 za prítomnosti všetkých procesných strán, a keďže sa obvinená a poškodený nevyjadřili, prokurátorka sa vzdala práva podať odvolanie, lehota na jeho podanie uplynula 10. apríla 2014. Podanie obvinenej označeného ako „Dôvody odvolania obvinenej“ z 30. mája 2014, doručené okresnému súdu 4. júna 2014, vyhodnotil z uvedeného dôvodu ako odvolanie podané oneskorene, preto ho podľa § 316 ods. 1 Tr. por. zamietol.

Uznesenie odvolacieho súdu bolo doručené obhajcovi obvinenej JUDr. Ivanovi Vánkovi 27. augusta 2014 a obvinenej 10. septembra 2014.

Dňa 23. septembra 2014 bolo okresnému súdu (ďalej už len súd prvého stupňa) doručené dovolanie obvinenej, ktoré podala prostredníctvom splnomocneného obhajcu JUDr. Ivana Vanka. Uviedla, že dovolanie podáva z dôvodu uvedeného v ust. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por., lebo bolo zásadným spôsobom porušené jej právo na obhajobu tým, že odvolací súd zamietol jej odvolanie podľa § 316 ods. 1 Tr. por., hoci na to neboli splnené zákonné dôvody, čím je zároveň daný dôvod aj dovolania podľa ust. § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por.

Podstata dovolacej argumentácie obvinenej je postavená na tvrdení, že jej obhajca odvolanie proti rozsudku súdu prvého stupňa jednoznačne podal. Uznesenie odvolacieho súdu označila preto za nesprávne a to nielen vo výroku, ale nesúhlasila ani s úvahami súdu prezentovanými v odôvodnení. Obvinená uviedla, že by bolo z ich strany nelogické, aby nepodali proti odsudzujúcemu rozsudku odvolanie, ak ona vo všetkých svojich výpovediach popierala vinu a tiež v prejavoch a prednesoch jej obhajcu bol vyjadrovaný nesúhlas s obžalobou.

V dovolaní sa vrátila k situácii po vyhlásení rozsudku, ktorú opísala tak, že po poučení samosudcu o možnosti a práve podať odvolanie do pätnásť dní buď ihneď po vyhlásení rozsudku, alebo neskôr v zákonnej lehote, prípadne sa nevyjadřit, sama hneď nevedela ako reagovať a tak do mikrofónu zrejme povedala, že sa nebude vyjadřovať. Hneď na to sa však obrátila na vedľa sediaceho obhajcu, ktorý jej vo svojich poznámkach ukázal perom napísané „ODVOLANIE!“ a toto potom aj sám povedal. Obvinená ďalej uviedla, že nevie povedať, keďže si to nevšíma, či vtedy svietilo na mikrofóne červené svetlo, t. j.

či sa toto jeho vyjadrenie nahralo. Prokurátorka sa na hlavnom pojednávaní podľa poznámok jej obhajcu k vyhlásenému rozsudku „nevyjadrila“, preto obvinená považuje za sporné, že sa intervenujúca prokurátorka vtedy ihneď vzdala práva podať odvolanie, lebo v súčasnej dobe to nie je na prokuratúre zvykom... Podanie odvolania obvinená potom potvrdila obhajcovi svojim podpisom na jeho písomných poznámkach.

K „písomným poznámkam“ obhajcu uviedla, že ide o modifikovaný „Záznam obhajcu z účasti...“, formulár, tlačivo, na rôznych úkonoch v prípravnom konaní alebo na súde, ktorý sa v obdobnej podobe doposiaľ používa na prokuratúre (obhajca bol predtým vyše 27 rokov prokurátor). V rámci princípu „rovnosti strán“ v trestnom konaní by sa mali argumenty obhajoby konfrontovať so zápisom prítomnej prokurátorky, ktorá mala zaznamenaný len výslovný prejav obvinenej, ale nie aj prejav jej obhajcu.

V dovolaní obvinená ďalej poukázala na konštantnú judikatúru Európskeho súdneho dvora v tejto oblasti i na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. mája 2007, sp. zn. 2 Tdo 14/2006, ktorý v obdobnom prípade konštatoval, že v prípade pochybností o správnosti vyjadrenia obvineného ohľadne ne/podania odvolania na hlavnom pojednávaní mala byť aplikovaná zásada „v pochybnostiach v prospech obvineného.“

V rámci konečného návrhu žiadala dovolací súd, aby v zmysle ustanovenia § 386 ods. 1 Tr. por. vyslovil rozsudkom porušenie zákona v ust. § 371 ods. 1 písm. c/, písm. l/ Tr. por. a podľa § 386 ods. 2 Tr. por. zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach a podľa § 388 ods. 1 Tr. por. mu prikázal, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Súd prvého stupňa v súlade s ustanovením § 376 Tr. por. doručil rovnopis dovolania ostatným stranám trestného konania, ktoré by mohli byť rozhodnutím o dovolaní priamo dotknuté spolu s upozornením, že sa môžu k dovolaniu v súdom stanovenej lehote vyjadriť.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadrila prokurátorka Okresnej prokuratúry Spišská Nová Ves, ktorá v písomnom stanovisku navrhla dovolanie obvinenej postupom podľa § 382 písm. c/ Tr. por. odmietnuť.

Skonštatovala, že argumenty obvinenej nezakladajú dovolací dôvod podľa ust. § 371 ods. 1 písm. c/ Tr. por. a čo sa týka dovolacieho dôvodu podľa ust. § 371 ods. 1 písm. l/ Tr. por., tento takisto nebol naplnený. Poukázala na skutočnosť, že zvolený obhajca v tomto prípade nemal samostatné obhajovacie práva, obvinená výslovne na hlavnom pojednávaní uviedla, že sa k rozsudku nevyjadruje, a preto sa javí byť minimálne nelogická skutočnosť, že by obhajca, ktorý nemá samostatné obhajovacie právo, podával ihneď po vyhlásení rozsudku, v rozpore s výslovne vyjadreným postojom obvinenej, odvolanie, ktoré navyše nebolo ani zachytené na technickom zariadení, ktorým sa zaznamenával priebeh celého hlavného pojednávania.

K údajne spornému postupu prokuratúry spočívajúcom vo vzdaní sa odvolania ihneď po vyhlásení rozsudku na hlavnom pojednávaní, čo v súčasnej dobe podľa obvinenej nie je na prokuratúre zvykom, prokurátorka uviedla, že postup, ktorým sa vzdala opravného prostriedku bol plne odôvodnený rozhodnutím súdu, ktoré bolo vydané v celom rozsahu v súlade s jej návrhom.

K dovolaniu obvinenej sa vyjadril prostredníctvom svojej právnej zástupkyne i poškodený, ktorý dovolanie označil takisto za nedôvodné. Mimo iné uviedol, že on ani jeho manželka a ani jeho právna zástupkyňa, hoci sedeli pri vyhlasovaní rozhodnutia prvostupňového súdu v pojednávacej miestnosti, žiaden prejav obvinenej ani jej obhajcu o tom, že sa proti rozsudku odvolávajú, nezachytili, pričom poškodený zdôraznil, že ako osoba poškodená trestným činom sa na moment, kedy obvinená mala možnosť vyjadriť sa k podaniu odvolania, plne koncentroval.

Dňa 29. októbra 2014 predložil súd prvého stupňa spisový materiál s dovolaním obvinenej na rozhodnutie Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Tr. por.) v prvom rade zisťoval, či dovolanie obvinenej spĺňa všetky zákonné náležitosti a konštatuje, že dovolanie bolo podané oprávnenou osobou (§ 369 ods. 2 písm. b/ Tr. por.), v zákonnej lehote a na mieste, kde možno tento mimoriadny opravný prostriedok podať (§ 370 ods. 1, ods. 3 Tr. por.), ale súčasne aj to, že podané dovolanie je potrebné odmietnuť, lebo je zrejmé, že bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Podľa § 382 písm. f/ Tr. por. dovolací súd na neverejnom zasadnutí uznesením, bez preskúmania veci, odmieta dovolanie, ak bolo podané proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné.

Zo spisového materiálu dovolací súd zistil, že obvinená súdom uložený peňažný trest vo výmere 400 € (slovom: štyristo eur) vykonala dňa 18. septembra 2014 zložením uvedenej sumy na účet prvostupňového súdu. Záznam o zložení sa nachádza v spise na č. l. 414.

Podľa § 92 ods. 2 Tr. zák. ak ide o odsúdenie na tresty uvedené v § 32 písm. b/ až k/, k zahladeniu dochádza ich vykonaním. V ustanovení o druhoch trestov je peňažný trest uvedený v § 32 písm. d/ Tr. zák.

Výkonom peňažného trestu sa teda na obvinenú hľadí, ako keby nebola odsúdená.

Dovolanie je mimoriadnym opravným prostriedkom, ktorý znamená vážny prielom do právoplatnosti a predpokladanej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia. Jeho zmyslom je, za prísne vymedzených podmienok, zvrátenie existencie odsúdenia páchatel'a, aby nedošlo k trestno-právnomu následku, t. j. sankcii spojenej s týmto odsúdením. Práve preto, že ide o prielom do naznačenej stability konečného a vykonateľného rozhodnutia na základe tohto mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým sa dáva možnosť dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v trestnom konaní (odhliadajúc od práva ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní) prokurátorovi a obvinenému dosiahnuť vyvolanie mimoriadneho konania pred najvyšším súdom na preskúmanie niektorých právoplatných rozhodnutí, zákon obmedzuje možnosť podania dovolania len obmedzenému okruhu subjektov, v obmedzenom rozsahu, zo špecificky vymedzených, kvalifikovaných dôvodov a len proti niektorým vymedzeným rozhodnutiam.

Keďže sa možnosť tohto opravného prostriedku dáva predovšetkým dvom hlavným proti sebe stojacim stranám v konaní, základným princípom, ktorým sa musí tento inštitút mimoriadneho opravného prostriedku riadiť, je princíp rovnosti strán, a to jednak čo do možnosti podania tohto opravného prostriedku, tak aj v samotnom procese, v konaní o ňom pred súdom. Pri dodržaní tejto základnej zásady v trestnom konaní by bolo proti jej zmyslu i princípu spravodlivosti, aby jedna strana mala možnosť dovolať sa mimoriadnym opravným prostriedkom konania na najvyššom súde vo veci, v ktorej už bol trest vykonaný a zahladený s účinkami, že sa na páchatel'a hľadí, akoby nebol odsúdený. Ak by túto možnosť mal obvinený, nutne by musela byť pripustená i u generálneho prokurátora (odhliadajúc od ministra spravodlivosti, ktorý nie je stranou v konaní).

Podľa § 368 ods. 1 Tr. por. dovolanie možno podať proti právoplatnému rozhodnutiu súdu, ktorým bol porušený zákon, alebo ak boli porušené ustanovenia o konaní, ktoré mu predchádzalo, ak je toto porušenie dôvodom dovolania podľa § 371.

V § 368 ods. 2 Tr. por. sú uvedené rozhodnutia, ktoré treba rozumieť, ak tento zákon neustanovuje inak, ako rozhodnutia podľa odseku 1, proti ktorým možno podať dovolanie. Pod jeho písmenom a/ sa uvádza rozsudok a trestný rozkaz, bez bližšej špecifikácie, aký rozsudok sa má na myslí. V nadväznosti na ostatné ustanovenia Trestného poriadku o dovolaní i tie, ktoré sa týkajú rozsudku je zrejmé, že sa má na myslí tak odsudzujúci, ako aj oslobodzujúci rozsudok.

Odsudzujúcim rozsudkom v zmysle § 163 až § 168 Tr. por. treba rozumieť taký, ktorý obsahuje výrok o vine páchatel'a a ak nedošlo k upusteniu od potrestania, výrok o treste a prípadné ďalšie výroky o náhrade škody alebo o ochrannom opatrení. Odsudzujúcim rozsudkom teda treba rozumieť taký

rozsudok, na základe ktorého existujú účinky, že sa na páchatel'a hľadá ako na odsúdeného.

Pokiaľ nastávajú, či už priamo na základe zákona, ako je tomu pri upustení od potrestania (§ 40 ods. 2 Tr. zák.), alebo po výkone niektorých druhov trestov (napr. v predmetnom prípade § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s § 93 ods. 1 Tr. zák.) alebo na základe rozhodnutia súdu, pri zahľadení odsúdenia, právne dôsledky spojené s fikciou neodsúdenia, že sa v zmysle zákona hľadá na páchatel'a ako keby odsúdený nebol, potom treba do všetkých dôsledkov právne považovať za neexistujúce odsudzujúce rozhodnutie takej osoby, na ktorú sa hľadá ako keby odsúdená nebola.

Predpokladom na podanie dovolania, ako mimoriadneho opravného prostriedku, je existencia odsúdenia páchatel'a. Pokiaľ platí fikcia neodsúdenia, ktorú zákonodarca spojil s inštitútom zahľadenia odsúdenia, nemožno ju chápať podmienene tak, že pre určité prípady v trestnom konaní (ale i mimo neho) platí a pre niektoré nie.

Zahľadenie odsúdenia spojené so zákonnou fikciou neodsúdenia znamená, okrem iných dôsledkov spojených s bezúhonnosťou určitej osoby, že vo výpise z registra trestov sa jej zahľadené odsúdenie už neuvádza. V oblasti trestno-právnej zanikajú nepriaznivé následky spojené s odsúdením páchatel'a. Treba vychádzať z toho, že neexistuje odsúdenie, ktoré by bolo dôvodom priťažujúcej okolnosti alebo recidívy trestnej činnosti. Zahľadením odsúdenia s fikciou neodsúdenia môže taká osoba preukazovať stav svojej bezúhonnosti. Nie je už povinná pri rôznych príležitostiach, napr. pri prijímaní do zamestnania, pri žiadostiach o niektoré povolenia, oprávnenia a pod. uvádzať odsúdenie, ktoré bolo zahľadené. Platí to aj obrátene zo strany iných subjektov vo vzťahu k tejto osobe. Odpadnutie prekážky odsúdenia teda môže viesť k vzniku alebo k obnoveniu takých právnych vzťahov, ktoré občan nemohol nadobudnúť alebo sa ich nemohol dožadovať, pokiaľ existovala prekážka odsúdenia páchatel'a.

Keďže v dôsledku toho, že odsúdenie bolo zahľadené, môžu vznikať nové právne vzťahy, ktoré by inak nemohli nastať, ak aby neexistovala podmienka bezúhonnosti, potom by bolo vážnym zásahom do stability právnych vzťahov, ak by na základe dovolania niektorej z dvoch hlavných strán v trestnom konaní alebo dovolania ministra spravodlivosti bolo možné zvrátiť nový právny stav vznikajúci po vykonaní trestu a zahľadení odsúdenia spojeného s fikciou neodsúdenia.

Výrazne by sa v takom prípade nepriaznivo vo vzťahu k osobe, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, prejavilo podanie dovolania prokurátorom, alebo ďalším oprávneným subjektom, v neprospech takejto osoby. Nebolo by žiaduce, aby v takom prípade, keď už páchatel' vykonal trest a došlo aj k zahľadeniu odsúdenia, aby generálny prokurátor, eventuálne minister spravodlivosti, mohol podávať tento mimoriadny opravný prostriedok v neprospech obvineného, smerujúceho k zhoršeniu jeho postavenia a umožniť tak otvorenie takého trestno-právneho vzťahu, ktorý už bol ukončený a zvrátiť tak priaznivé dôsledky pre páchatel'a spočívajúce v tom, že sa na neho hľadá akoby nebol odsúdený. Dobrodenie, ktoré dáva zákonodarca v podobe bezúhonnosti, na základe fikcie neodsúdenia osoby, u ktorej bolo odsúdenie zahľadené, by strácalo svoj zmysel.

Rovnosť strán v konaní a záujem na stabilite právnych vzťahov však predpokladá aj opak, že ani na základe dovolania obvineného nie je možné právoplatné a už aj vykonané a zahľadené odsúdenie s dôsledkami fikcie neodsúdenia, meniť.

Preto ak nastal zo zákona (alebo na základe rozhodnutia súdu) stav zahľadenia odsúdenia, ktorý má znamenať, že neexistuje odsúdenie, ktorým sa uložila sankcia, jeho dôsledkom musí byť i to, že žiaden zo subjektov oprávnených na podanie dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku, ho už nemôže podať.

V predmetnom prípade vychádzajúc zo zákonnej fikcie neodsúdenia obvinenej predpokladanej v ust. § 92 ods. 2 Tr. zák. v spojení s ust. § 93 ods. 1 Tr. zák., ktorá sa v posudzovanej veci aplikovala, považuje dovolací súd dovolanie obvinenej za nepripustné, lebo nesmeruje proti existujúcemu odsudzujúcemu rozhodnutiu, proti ktorému by ho bolo možné podať v zmysle § 368 ods. 1, ods. 2 Tr.

por. Z tohto dôvodu súd dovolanie obvinenej na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. f/ Tr. por. odmietol (obdobne pozri napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5 Tdo 59/2013).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.